

Under vulkanen

Under vulkanen

*Drama efter Edward Bulwer-Lyttons roman
"Pompeiiis sista dagar" (1834)*

av Christian Lanciai (2018)

Personerna:

Maskerade banditer
En slav
Glaucus fader
Glaucus
Clodius
Lepidus, Pompeiiis prokurator
Rådsherrar
Nydia
Julia
Arbaces
Dione
Två centurioner
Apaecides, Diones bror
Nydias matmor
Isianhängare
Kejsar Titus
Andra gäster, medborgare och soldater

Scenen är Pompeii år 79.

Akt I scen 1.

En vacker villa med vacker trädgård, statyer och annat som utmärker välstånd.
Det är skymning, och det dyker förstulet upp skumma figurer maskerade i svarta
huvor.

Bandit 1 Kusten är klar. Det är bara att gå in.

2 Stjäl allt vad ni kommer åt av värde.

Slav (upptäcker dem) Tjuvar! Inbrott! Alarm!

Bandit 1 Håll käften, gaphals! (*stöter ner honom.*)

3 Nu vaknar väl alla i huset.

1 Det är bara att mörda alla som vågar försöka stoppa oss.

Fadern (uppträder) Förbannade huliganer! Vik hädan! Ni kan aldrig komma undan!

1 Trodde du va? (*stöter ner honom*)

fadern Vad har vi gjort er? Vi är oskyldiga och hederliga, och ni har inget skäl att mörda oss!

1 Det har vi visst det! (*genomborrar honom*) Skynda er! Är allt klart? Hittade ni guldet? Då ger vi oss iväg! (*till den döende fadern*) Rättvisan kan aldrig nå oss, för vi är kristna.

Fadern Omöjligt. (*dör. Banditerna ger sig av med rikligt stöldgods.*)

(*Scenen förblir som den är, det blir skymning, mörker och dagsljus, som förkunnar en ny dag.*)

Glaucus (kommer in med Clodius, ser genast förödelsen) Min far! (*skyndar fram till den döde, omfamnar honom*) Vilka huliganer kan ha utfört ett sådant nidingsdåd?

Clodius Det har förekommit ett antal sådana brutala överfall och rån mord den sista tiden. Se! (*visar på ett tecken: ett svart kors markerat på väggen*)

Glaucus De kristna! Omöjligt! Sådant gör inte de kristna.

Clodius Det är utmärkande för detta rövarband. De markerar sig alltid som kristna.

Glaucus Och huset är plundrat! Allt är förstört! Allt har de tagit med sig som var av något värde. De nidingarna!

Clodius Kom, Glaucus. Vi måste genast uppsöka prokuratorn. Så här kan det inte fortsätta.

Glaucus Detta är för mycket. Precis har man kommit hem från det kaotiska Palestina med dess eviga bråk och attentat, man såg fram emot att få komma hem till litet frid och avkoppling, och så möter man ett skändat hem och sin fader mördad!

Clodius Kom, Glaucus! Vi ska få ordning på detta!

Glaucus Omöjligt!

(*Clodius får med sig den chockade Glaucus ut.*)

Scen 2. Tribunalen.

Lepidus (ordförande) Detta är inte acceptabelt!

1 rådsherre Dessa ligor har nu fått härja ostört i sex månader utan att man kommit åt dem eller ens fått upp ett spår av dem.

2 Det enda vi har att gå efter är den kristna symbolen, som de alltid lämnar efter sig.

3 Det är alltid respektabla romares hus de hemsöker och plundrar och aldrig någon kristens.

Lepidus Ändå är det för tidigt att anklaga hela den kristna sekten för dessa nidingsdåd, då de inte är kända för sådant. Tiberius, Caligulas och Neros dagar är över, då vem som helst kunde anklaga vem som helst för vad som helst och få honom avrättad, som Nero förföljde de kristna i massor utan något bevis för att de tänt på Rom, medan han själv faktiskt önskade bränna ner hela staden, men nu har vi Titus som kejsare som aldrig blundar för rättvisan. Vad säger du, Glaucus? Hade din far något med de kristna att göra, hade de någon anledning att hemsöka honom eller hade någon alls det?

Glaucus Svaret är nej på alla tre frågorna. Vi hade aldrig något med någon kristen att göra, de hade ingen anledning att önska eller göra oss något ont, och far hade inga fiender.

Lepidus Det var alltså ett rent nidingsdåd utan annat motiv än stöld och förstörelse.

2 Och vi har inget annat spår efter denna liga än den kristna symbolen. Vi måste närmare undersöka den kristna sekten.

Lepidus Det låter sig inte göras, då de alltid har hemliga sammankomster på hemliga ställen och utanför staden. De är helt underjordiska och oåtkomliga.

Glaucus Har den tanken slagit er att det skulle kunna vara någon annan grupps intresse att kompromettera de kristna och därför begå dessa skändliga brott i de kristnas namn i ett försök att ge dem skulden?

Lepidus Den möjligheten har faktiskt slagit mig, men vilken grupp skulle ha intresse av att de kristna blev förföljda?

Glaucus Jag vet inte.

2 Du kommer ju från deras ursprungsland. Det var alltid bråk där. Kejsar Claudius hade alltid problem med judarna. Kan det vara judarna som vill oskadliggöra de kristna?

Glaucus Det har jag svårt för att tro. Judarna har nog av sina egna problem för att dessutom vilja skaffa sig nya med de kristna och den romerska staten.

Lepidus Jag tror som Glaucus. Jag tror vi får söka mysteriets lösning på annat håll, men undersökningar skall utföras, och förr eller senare skall vi komma till rätta med den skyldiga ligan. – Jag beklagar, Glaucus, din svåra sorg och denna katastrof och chock vid din hemkomst. Behöver du hjälp, så kom bara till mitt hus.

Glaucus Tack, men lyckligtvis har jag talrika vänner här i staden. Jag kan alltid trösta mig med dem.

Lepidus Lycka till. Hela Rom är med dig. (*Alla rådsherrarna uttrycker sitt bifall.*)

Glaucus Tack. (*Församlingen bryter upp.*)

Scen 3. En gata i Pompeii. Folkliv och torghandel.

Clodius (kommer in med Glaucus) Hela staden är med dig, broder, i din sorg.

Glaucus Men jag förstår inte hur något sådant har kunnat pågå och under en så lång tid! Det måste ju vara ett antal familjer och hem som har drabbats.

Clodius Ja, det är något dussin, men mönstret är alltid det samma. De kommer smygande om natten, de bär svarta huvor med öppningar bara för ögonen, de mördar var och en som stör dem, de stjälar allt vad de kommer åt, och de lämnar det kristna korset som visitkort, målat på en vägg med svart pensel.

Glaucus Det är alldeles fruktansvärt, och i en så vacker och idyllisk stad som denna, där det aldrig förekommit ondska tidigare! Jag upplevde mycket ondska och våld i Palestina under min tjänstgöring där, men det var aldrig de kristna som bråkade. Tvärtom, var det alltid andra som bråkade med de kristna. Därför tror jag detta är en komplott mot de kristna. Men vem skulle vara motiverad till det, och vem skulle ha något att vinna på det? Det finns ju ingenting mera oskyldigt än den kristna sekten, som bara predikar kärlek.

Clodius Ja, det är mycket märkvärdigt.

Nydia (en blomsterflicka, liten till växten och med stav, ty hon är blind) Är det Glaucus röst jag hör?

Glaucus (känner igen henne) Är det inte min egen lilla blomsterflicka?

Nydia Jag är glad att du har kommit tillbaka!

Glaucus Min trädgård väntar på dig, Nydia. Den är förfallen, och blommorna saknar sin matmor.

Nydia Du vet att jag kommer gärna.

Glaucus Ingen har bättre hand med växter och djur än du.

Nydia Det är för att jag känner människorna, som inte är lika lätta att hantera, då de så sällan ens kan hantera sig själva.

Glaucus Du känner människan bättre än någon människa.

Nydia Jag ser dem desto bättre för att jag slipper se deras masker och yttre fåfänga, ty jag känner alltid deras själar. Din själ är den vackraste av alla.

Glaucus Du är oskattbar som tillgång för dem som förstår att uppskatta din vishet, stackars lilla blinda Nydia.

Nydia Jag har lärt mig att kompensera min svåra begränsning med att se längre än den mänskliga synen.

Glaucus Kom till min trädgård, med det snaraste, Nydia.

Nydia Jag lovar. (*går vidare med sina blommor, som hon säljer*)

Clodius Hon tycks klara sig bra för att vara så blind.

Glaucus Vi har känt varandra i många år, då vi alltid haft så mycket gemensamt, då vi båda kommer från Grekland.

Clodius Men hon är väl från Thessalien, häxornas land?

Glaucus Ja, men det att hon är synsk gör henne inte till häxa. Här kommer en annan kvinna, som jag känner sedan gammalt.

(*En bärstol kommer med Julia liggande ombord.*)

Julia Glaucus, välkommen tillbaka, men du har förolämpat mig med att inte hälsa på mig ännu.

Glaucus Jag har ännu inte hunnit återanknyta alla mina gamla bekantskaper, men du kan vara viss om, att jag aldrig glömt bort dig.

Julia Ännu hinner du gottgöra din försummelse.

Glaucus Det ser jag fram emot.

Julia Den vackraste mannen i Pompeii är alltid välkommen till det rikaste huset i Pompeii.

Glaucus Jag tackar för den äran. (*Julia färdas vidare.*)

Clodius Hon är lika skrytsam i sin skönhet och rikedom som Nydia är betagande i sin fattigdom.

Glaucus Jag försäkrar dig att Nydia är den vackrare av dem. Julia må höra till de vackraste och rikaste damerna i Pompeii, men Nydia har en själ som är vackrare och rikare.

Clodius Har Julia någon själ?

Glaucus Det undrar jag också.

Clodius Men jag ser ett moln på denna klarblåa sommarhimmel.

Glaucus Jag noterar samma moln.

Clodius Hur klar och ljus himmelen än är tycks han alltid kunna förmörka med den med sin blotta närvaro. Jag kan inte med den karlen, och det värsta är att jag vet inte varför.

Glaucus Jag förstår dig fullkomligt.

Arbaces (hälsar hövligt) Välkommen tillbaka hem igen till Pompeii, ädle Glaucus!

Clodius Tyvärr blev han inte särskilt välkommen hem, då han fann sitt hem plundrat och sin far mördad.

Arbaces Ja, jag hörde om katastrofen. Jag beklagar verkligen.

Glaucus Det värsta är att en sådan liga bara får fortsätta härja utan att någon kan sätta stopp för den.

Arbaces Jag är säker på att myndigheterna gör vad de kan.

Glaucus Nej, det gör de inte, ty de kan inte, ty de har inga spår av terroristerna. Men ni, Arbaces, har ju ett eget underjordiskt nätverk av era Isisanhängare. Kan inte du vara prokuratorn behjälplig?

Arbaces Jag gör vad jag kan.

Glaucus Vilket betyder att inte heller du gör någonting, då du ingenting kan göra.

Arbaces Tyvärr är det nog så. Än en gång, jag beklagar sorgen, ädle Glaucus, men livet går alltid vidare. (*går vidare*)

Clodius Jag är säker på att han vet någonting.

Glaucus Jag är nästan lika säker som du, han om någon är ju bekant med alla Roms underjordiska rörelser, då han själv är överstepräst för den egyptiska Isissekten. Han måste veta någonting, men ingenting kan bevisas, och rättvisan kräver bevis. Annars är den maktlös.

Clodius Men förr eller senare når rättvisan ända fram, då ingenting kan stoppa den.

Glaucus Jag hoppas du har rätt.

Clodius Men här kommer ännu en vacker dam. Men du ser ut som om du kände henne.

Glaucus Det är hon!

Clodius Har ni setts förut?

Glaucus Jag upplevde henne i Neapel och blev över öronen förälskad i henne. Jag trodde aldrig jag skulle få se henne igen. Och så är hon här!

Clodius Vem är hon?

Glaucus Den vackra Dione, som alla dyrkar och friar till men som aldrig vill gifta sig.

Dione (när fram till dem) Jag ser här en gammal frände från Grekland.

Glaucus Ni har inte glömt mig.

Dione En grekinna glömmer aldrig en grekisk vän hemifrån.

Glaucus Vi har mycket att tala om.

Dione Ja, vi har ju hela Grekland gemensamt. Kom och hälsa på mig.

Glaucus Jag kommer givetvis gärna.

Dione Ni är välkommen. Jag bor i ett eget hus numera, så jag behöver inte hämmas längre av min förmyndare.

Clodius Vem var er förmyndare?

Dione Översteprästen för Isis, egyptiern Arbaces. Tyvärr är han fortfarande förmyndare för min bror, som han lär upp till Isispräst i sitt tempel.

Glaucus Jag har aldrig velat besöka det templet.

Dione Nej, alla grekiska tempel är vackrare. Jag väntar er då med det snaraste.

Glaucus Det skall bli en högtidsstund. (*Dione med sitt följe drar vidare.*)

Clodius Hon är verkligen mycket vacker.

Glaucus Jag visste inte att Arbaces var hennes förmyndare, men lyckligtvis har hon vuxit förbi honom. Jag beklagar hennes bror, som måste tjäna under honom. Vet du något om honom?

Clodius Det måste vara den unge Apaecides, som inte lär tjäna Isis med någon entusiasm.

Glaucus Kom, Clodius, låt oss skaka av oss den där egyptierns mörka skugga. Han ger mig alltid kalla rysningar.

Clodius Mig också. (*De går vidare.*)

Akt II scen 1. Isis tempel.
Två centurioner gör entré.

Centurion 1 Inget dåligt, tempel, vasa? Det måste ha kostat en förmögenhet att bygga.

Centurion 2 Och att underhålla. (*Apaecides kommer fram.*)

Apaecides (tjänstgörande präst) Vad kan vi stå till tjänst med?

1 Ursäkta, vi söker översteprästen Arbaces.

Apaecides Vad gäller det?

2 Vi ville bara ställa honom några frågor.

Arbaces (kommer fram) Vad gör två romerska soldater i ett icke-romerskt tempel?

1 Är ni Arbaces, egyptiern, tillika överstepräst åt gudinnan Isis?

Arbaces Ja, jag ansvar för denna helgedom och för kulten här.

2 Härom natten sågs en person bege sig in här som tidigare blivit bestulen på sina persedlar.

Arbaces Har ni kommit för att återgälda dem?

1 Nej, men vid undersökning av persedlarna påfanns också en svart luva av exakt det slag som Pompeiis ökända banditliga brukat använda.

Arbaces Vet ni vem personen i fråga var?

2 Inte ännu, men vi bedriver efterforskningar.

Arbaces Han kanske kommit över luvan av en tillfällighet. Hur blev han bestulen?

1 Det var en vanlig tjuv, som är välkänd sedan tidigare. När han undersökte vad han kommit över och upptäckte luvan följde han efter sitt offer, som begav sig in här.

Arbaces Han kanske sökte sig till ett tempel för att meditera eller tillbedja. Templet är öppet för alla.

2 Det var sent på kvällen, och templet var öde.

Arbaces Er tjuv tycks ha visat stort intresse för sitt offer.

1 I synnerhet då offret var en romersk soldat och ordentligt berusad.

Arbaces Jag kan tyvärr inte hjälpa er på något sätt. Jag vet ingenting om saken.

2 Så ni vet absolut ingenting om den maskerade tjuvligan som hemsöker och plundrar hem här i Pompeii?

Arbaces Absolut ingenting.

1 Tack, Arbaces. Ursäkta att vi störde, men det är troligt att vi återkommer. *(De två centurionerna ger sig iväg.)*

Apaecides Arbaces, jag vill inte vara med längre.

Arbaces Du kan inte lämna nu. Du har inte fullbordat din utbildning.

Apaecides Jag har aldrig trivats här i templet. Jag ville aldrig bli präst. Jag ber att få bli befriad från mina plikter.

Arbaces Jag är fortfarande din förmyndare och har allt ansvar för dig. Jag initierade dig i vår orden för att du skulle få en säker ställning och tryggad framtid. Vill du verkligen kasta bort ditt liv?

Apaecides Nej, jag vill vinna det. Här har jag inget liv.

Arbaces Ingen överger någonsin vår heliga orden. Gudinnan kräver lydnad på livstid och straffar den som överger henne med döden.

Apaecides Det ger mig ännu större skäl att inte vilja vara med längre.

Arbaces Du vet inte vad som är bäst för dig och vet inte vad du begär. Gå hem och sov på saken. Vi får prata mera därom i morgon.

Apaecides Tror du inte jag vet vad som pågår här?

Arbaces Nej, det vet du ingenting om, och det är säkrast för dig själv att du ingenting vet.

Apaecides Om du ger mig fri skall jag ingenting veta.

Arbaces Vi pratar om saken i morgon. Gå hem nu. *(Apaecides går.)*

Bara han inte diskuterar saken med sin syster. Jag kan inte förlora dem nu. (*drar sig bekymrad tillbaka.*)

Scen 2. Hemma hos Dione.

Glaucus Dione, jag vill alltid stanna hos dig.

Dione Du är välkommen. Vi har ju så mycket att tala om.

Glaucus Att vara borta från sitt hemland och nödgas umgås med alla dessa mer vulgära romare, som inte har någon egen kultur men bara kan kopiera den grekiska, och så träffa en lika malplacerad syster, som lider ännu mer än jag av den romerska vulgariteten, det är en sällspord ödets gåva, som förpliktar till något av helig och helst evig kontinuitet.

Dione Ja, vi trivs bra med varandra.

Glaucus Vi har ju allting gemensamt.

Dione Ja, det är det vi faktiskt har.

En tjänare Er bror är här, min fru.

Dione Vad vill han?

Apaecides (*störtar in, och ner för Dione i hennes famn*) Jag vill inte vara med längre, syster.

Dione Vad har hänt?

Apaecides Det pågår så skumma saker där borta.

Dione Vad då?

Apaecides Arbaces...

Glaucus Är detta din bror som tjänstgör hos Arbaces?

Dione Ja. Han har aldrig trivats där.

Glaucus Vad vet du, Apaecides?

Apaecides Jag vet ingenting och vill ingenting veta, men Arbaces ambitioner skrämmer mig.

Glaucus På vilket sätt?

Apaecides Idag kom det två centurioner till templet för att ställa honom några frågor angående de brutala banditöverfallen. Han svarade undvikande, och efteråt förklarade jag att jag inte ville vara med längre.

Glaucus Med om vad?

Apaecides Hela tempeltjänsten, hela kulten, hela syndikatet. Han vill med sin religion omfatta och erövra hela världen och kräver absolut lydnad av alla som deltar och hotar med döden om man vill lämna.

Dione Du ska inte gå dit mera, Apaecides.

Apaecides Jag måste. Jag är inte myndig ännu. Arbaces befäller över mig. Om jag skulle skulka skulle det bara väcka misstänksamhet, och jag skulle verkligen hamna i livsfara. Jag måste hålla skenet uppe litet till. Där pågår också så många andra saker som bara kan väcka misstankar.

Glaucus Som vad då?

Apaecides Centurionerna kom för att någon setts ta sin tillflykt i templet som blivit berövad sina persedlar bland vilka ingick en svart luva med ögontitthål, en sådan som midnattsrövarna brukar maskera sig med...

Glaucus Det här blir mer och mer intressant.

Dione Apaecides, jag ber dig att hålla dig gömd för en tid framåt. Jag vill inte förlora dig, men risken är att du vet för mycket.

Glaucus Han kan bo hos min vän Clodius tills vidare.

Dione Vet du vem han är?

Apaecides Ja.

Dione Gå till hans hus och håll dig undan där åtminstone nattetid, tills det blir lugnare tider.

Tjänaren (kommer åter) Arbaces är på väg hitåt.

Dione Skynda dig! Smyg dig ut bakvägen!

Glaucus Hälsa Clodius från mig. Säg att jag sänt dig och att det är en tillfällig lösning.

Apaecides Jag vill inte möta Arbaces mera idag. (*skyndar ut bakvägen*)

Glaucus Jag misstänkte alltid Arbaces för att ha något att göra med nattbanditerna.

Dione Arbaces är fortfarande vår förmyndare. Vi måste stå oss väl med honom.

Tjänaren (inkommer) Arbaces är här.

Dione Visa honom in. (*Arbaces gör entré.*)

Välkommen, Arbaces. Vad för dig hit?

Arbaces Jag är orolig för din bror, Dione. Jag är rädd att han kommit på avvägar.

Dione Hur så?

Arbaces Han vill avbryta sin utbildning och lämna templet.

Dione Han är stor nog att själv veta vad som är bäst för honom.

Arbaces Menar du att du stödjer honom i detta uppsåt?

Dione Han har rätt till sin fria vilja. Det är allt.

Arbaces Det finns ingen fri vilja, och jag ansvarar för er båda.

Glaucus Ursäkta mig, Arbaces, men Dione är väl själv myndig och lever sitt eget självständiga liv? Har hon då inte lika stor rätt att delta i Apaecides liv som du?

Arbaces Apaecides vet inte vad som är bäst för honom.

Glaucus Jag inbillar mig att han vet mer om sig själv än du.

Arbaces Och vad gör du själv här som inkräktare i min myndlings hus?

Dione Han är bara min gäst, och jag har bjudit honom, som jag brukat bjuda gäster hit dagligen. Det är inte värre än så.

Arbaces (inser att han är maktlös mot Glaucus närvaro) Jag ville bara delge min oro. Om något händer Apaecides utanför templet kan jag inte ansvara där för.

Dione Jag är säker på att min bror kan ta ansvar för sig själv även utanför ditt tempel.

Arbaces Vi får se. Jag ber att få rekommendera mig. (*drar sig tillbaka och bugar sig artigt ut*)

Glaucus Vad tror du Apaecides fick veta om Arbaces?

Dione Arbaces har alltid hållit sina verksamheter dolda för oss. Jag tror inte Apaecides vet någonting, men han kan ha fått sina övertydliga aningar om ett och annat.

Glaucus Vi måste bevaka Arbaces. Han är ingen romersk medborgare och kan mycket väl utgöra en säkerhetsrisk.

Dione Du är ju soldat. Tala med dina överordnade om saken.

Glaucus Det skall jag göra. *((reser sig))*

Dione Och kom snart tillbaka. *(tar hans hand)*

Glaucus Jag lovar. *(ger sig av)*

Dione Är han som en äldre bror eller en friare? Kanske båda. Hur som helst litar jag mera på honom än på Arbaces.

Scen 3.

Matronan Din slyna! Du ska lyda! *(slår Nydia med en rem)*

Nydia Ingenting kan få mig att gå dit!

Matronan Du måste! Jag äger dig, och jag behöver pengarna!

Nydia Men det är ondskapens hus!

Matronan Ska du säga, din onda häxa! Alla vet att du har det onda ögat just för att du är blind!

Nydia Ni förstår inte!

Matronan Jag förstår alltför väl! Du är bara lat och vill bara tredskas!

Glaucus (kommer förbi) Varför slår du henne?

Matronan Hon vill inte lyda! Hon är elak!

Glaucus Vad ont har hon då gjort?

Matronan Hon vill inte ställa upp som blomsterflicka vid en fest, som skulle ge henne rikligt betalt!

Glaucus För vad då?

Matronan Vad vet jag? Den herren brukar ha praktfulla fester med mycket flickor och vin, danserskor och blommor.

Glaucus Vilken herre är det?

Matronan Den rikaste och mest frikostiga i staden, den där exotiske egyptiern!

Glaucus Arbaces?

Matronan Just han!

Nydia Han är en ond man som för elakt spel och vill locka alla människor i fördärvet!

Glaucus Du kan inte tvinga henne.

Matronan Kan jag inte? Jag äger henne! Hon är min slav!

Glaucus Jag köper henne. Hur mycket vill du ha?

Matronan Menar du allvar? Hon är inte mycket värd för sin blindhet.

Glaucus Säg vad du vill ha.

Matronan Hon är värd minst tolv sestertier.

Glaucus Du får tjugo, så slipper hon uppträda för egyptiern.

Matronan Du är lika galen som en kristen. Slit henne då med hälsan. Jag blir glad åt att få slippa henne. (*lämnar*)

Nydia Är det sant, ädle Glaucus? Får jag vara hos dig?

Glaucus Hos mig behöver du aldrig gå till en fest för att uppträda. Jag vet hur god hand du har med växter och djur och min trädgård. Det räcker för mig.

Nydia O, du gör mig lycklig! (*omfamnar honom*) O, förlåt mig! Jag glömde mig!

Glaucus Inte alls, lilla flicka. Det är min glädje att få befria dig från den där satmaran.

Nydia Hon slog mig alltid.

Glaucus Nu slår hon dig aldrig mer. (*tar hand om henne, och de går bort tillsammans.*)

Scen 4. Diones hus.

Tjänaren Det är er förmyndare, frun.

Dione Vad vill han?

Tjänaren Han sade inte sitt ärende.

Dione Tyvärr måste jag ta emot honom, men han lämnar alltid dåliga vibrationer efter sig, som sedan är svåra att bli av med, då man inte kan sopa eller städa bort dem. Nå, visa den vålnaden in.

(*Tjänaren visar in Arbaces.*)

Dione Ert ärende, farbror?

Arbaces Det gläder mig att för en gångs skull finna ditt hus tomt på festande och larmande folk.

Dione Det är sällan jag är ensam, då jag trivs med folk omkring mig, och att du kommer nu väcker min misstanke att du kanske väntat tills huset var tomt.

Arbaces Åtminstone ger det mig möjlighet att tala privat med dig.

Dione Vad vill du?

Arbaces Jag vill bara bjuda dig på middag.

Dione Är det allt?

Arbaces Du är myndig nu, och jag tyckte att det borde firas på något sätt. Se det som en bankett till din ära.

Dione Jag tackar för den äran. Var det allt?

Arbaces Nej, jag ville också i egenskap av din förmyndare komma med ett varningens ord.

Dione För vad?

Arbaces Hela staden talar om ditt förtroliga umgänge med den där athenaren Glaucus, och själv talar han gärna om dig offentligt som sin senaste erövring.

Dione Du ljuger. Du vill förtala honom, för att du är avundsjuk på honom, för att han är min landsman och vi därför har mycket gemensamt.

Arbaces Jag vill inte att ditt rykte i staden besudlas.

Dione Ingen kan besudla det utom du genom förtal.
Arbaces Jag har inte förtalat dig och skulle aldrig kunna göra det.
Dione Du förtalar mig indirekt genom att hävda att andra förtalar mig fastän de inte gör det.
Arbaces Jag är bara rädd om ditt rykte och vill dig bara väl.
Dione Jag skall komma till din middag, men se det som vår avskedsmiddag. Sedan vill jag vara fri från dig.
Arbaces Du har alltid haft din fulla frihet som min myndling.
Dione Nej, det har jag aldrig haft. Du har alltid bevakat mig som om du ville ha min oskuld en vacker dag innan någon annan skulle få den.
Arbaces Du vet inte vad du säger.
Dione Jag vet precis vad jag säger.
Arbaces Låt då vår avskedsmiddag åtminstone få bli en försoningsmiddag.
Dione Så långt kan jag sträcka mig men inte längre.
Arbaces Välkommen då, vid skymningen i morgon. Om det blir vår sista middag vill jag åtminstone att vi skiljs som vänner. (*bugar sig hövligt och går*)
Dione (ensam) Inte alla furstekläder och utsmyckningar av hans figur i världen kan maskera att han bara är en padda. Usch! Nu blir jag aldrig av med hans hemiska aura igen före natten!

Akt III scen 1.

Glaucus Du har fått min trädgård att grönska som aldrig förr, Nydia.
Nydia Det var både meningen och inte meningen. Jag vet inte och förstår inre varifrån jag fått denna gåva att få allting att växa så att det blir vackert. Jag kan ju aldrig se det själv, så då kan jag ännu mindre förstå det.
Glaucus Det är en gudagåva. Det kallas gröna fingrar.
Nydia För mig är det bara naturligt.
Glaucus Hör på mig, lilla Nydia. Jag har en väninna vars trädgård behöver rensas från kyla och hämmande betryck. Jag vill skicka dig till henne, så att du kan få även hennes trädgård att blomstra och sprida värme och väldoft.
Nydia Jag gör vad som helst för dig.
Glaucus Hon heter Dione, är en fin och rik grekisk dam, och jag skall ge dig adressen.
Nydia Då är vi alla tre från samma land.
Glaucus Ja, det är vi, men hon är dessutom från Athen.
Nydia Medan jag bara är från Thessalien. Jag känner mig ovärdig henne redan.
Glaucus Gör inte det. Hon kommer att uppskatta dig lika mycket som jag gör det.
Nydia Jag hoppas det. I varje fall skall jag göra mitt bästa.
Glaucus Det är det enda du behöver göra, och det är vad du alltid gör.
Nydia Allt för att behaga dig.

Glaucus Min vän, du är outhärlig. (*kysser henne på pannan.*) Kila iväg nu. Du skall få instruktioner. (*Nydia lämnar.*) Vad vore jag utan henne? En vissnad trädgård. Men hon har åstadkommit miraklet att få den att blomstra efter mordet på min far. Jag trodde aldrig den skulle kunna bli levande igen.

Scen 2. Hos Dione.

Dione (*läser en pergament som hon fått av Nydia*) *Glaucus* sänder dig som komplimang i hopp om att du skall inspirera min trädgård till att bli vackrare. Vem är du?

Nydia Bara en slavinna.

Dione Tydligt i *Glaucus* tjänst men inte sedan länge. Varifrån är du?

Nydia Thessalien.

Dione Då är vi nästan systrar, men jag förstår att du är blind. Det har jag stor respekt för. Då ser du mer än alla oss andra med våra dödliga och begränsade ögon.

Nydia Det är ett handikapp, men jag klarar mig bra ändå.

Dione Tydligt eftersom du är så betrodd. Du skall få vakta mitt hus medan jag är borta.

Nydia Skall ni resa bort?

Dione Nej, men jag är bjuden på middag hos den store *Arbaces*, som är min före detta förmyndare. Därför kan jag inte säga nej till honom. Jag hoppas det blir sista gången jag kommer in i hans hus.

Nydia (*förskräckt*) Gå inte dit!

Dione Varför inte?

Nydia Han har ingenting gott i beredskap åt er eller åt någon!

Dione Du tycks känna honom.

Nydia Han lurar alla och lockar alla i fördärvet. Han tänker bara på sig själv och på sin makt.

Dione Han har varit som en far för mig, men jag medger att han alltid varit maktlysten.

Nydia Jag måste varna er. Jag vädrar en stor fara för er.

Dione Tyvärr måste jag ignorera din varning. Han vill ha det till en avskeds- och försoningsfest. Sedan slipper jag honom.

Nydia Ack! (*drar sig tillbaka, synbarligen mycket orolig*)

Dione Hon ser något som jag inte ser. Nåväl, jag kan ändå inte dra mig undan. Det är ju ändå sista gången.

Scen 3. Templet.

Nydia (*träder försiktigt in*) Jag skulle aldrig våga mig hit om jag inte visste att egyptiern inte var här.

Apaecides Vem söker ni?

Nydia Jag söker prästen Apaecides.
 Apaecides Det är jag. Kan jag hjälpa er?
 Nydia Ni är Diones bror? Jag arbetar hos henne.
 Apaecides Javisst, du är den lilla blinda flickan, som hon fick av Glaucus helt nyligen. Kan jag hjälpa dig?
 Nydia Du kan hjälpa din syster.
 Apaecides Är hon i fara?
 Nydia I högsta grad. Hon är bjuden hem ensam till översteprästen.
 Apaecides Och varför är det så farligt?
 Nydia Jag känner honom och vet vad han går för. Han vill ingen människa något gott och umgås bara med sådana han kan utnyttja.
 Apaecides Men han är min och min systers förmyndare. Vi är maktlösa mot honom.
 Nydia Din syster är numera myndig och kan leva sitt eget liv, men Arbaces vill tvinga henne till äktenskap mot hennes vilja genom att förföra henne.
 Apaecides Hur vet du det?
 Nydia Jag känner honom. Jag fick veta det när jag själv tjänade honom. Sedan vägrade jag gå tillbaka till honom och blev nästan slagen ihjäl av min matmor för det. Glaucus räddade mig och köpte mig.
 Apaecides Vet Glaucus om detta?
 Nydia Nej.
 Apaecides Tack för din varning. Vi måste genast ingripa. Jag ilar till Glaucus. (*mot statyn ovanför*) Hej då, Isis. Nu ser du mig aldrig mer, för din överstepräst har bara visat sig ha materiella intressen. Du är värdelös. Kom, Nydia. Detta är inget ställe för hederliga människor. (*går ut med Nydia*)

Scen 4. Arbaces praktfulla villa.

Den privata middagen med Dione har just avslutats.

Dione Tack, min välgörare, för en underbar middag.
 Arbaces Det är inte slut ännu.
 Dione Vad kan du mera bjuda på?
 Arbaces Kvällen är lång, och natten är ännu längre.
 Dione Men vi är färdiga. Jag har ingenting att göra här längre.
 Arbaces Jag ber dig ändå att stanna. Detta är ju vårt firande av din högtidsdag som äntligen myndig. Jag är inte längre din förmyndare.
 Dione Just därför vill jag gå hem. Jag har varit dig till lags och åtnjutit din generösa gästfrihet, vilket jag tackar för, men nu har jag ingenting mera att tacka för.
 Arbaces Det är jag som skall tacka för att du finns.
 Dione Det är ingenting att tacka för.
 Arbaces Jo, min älskling, för mig har du varit en välsignelse ända sedan jag anförtroddes ansvaret för din och din brors uppfostran. Har jag inte uppfyllt mina

plikter väl? Har ni inte blivit uppfostrade till första klassens medborgare med allting väl förspänt?

Dione Jo.

Arbaces Då ber jag dig att uppfylla en åldrande mans bön. *(faller på knä för henne)*

Dione Vad kan du ha att begära?

Arbaces Din hand i äktenskap.

Dione (tror inte sina öron) Är du berusad?

Arbaces Inte alls. Jag har aldrig varit mera nykter och allvarlig.

Dione Du medger ju själv att du är en åldrande man. Det är under din värdighet att förnedra dig inför din egen flera decennier yngre myndling.

Arbaces Men jag menar allvar. Jag vill ha dig. Jag vill äga dig. Jag vill ha dig till min hustru.

Dione Nej, farbror, det är inte vad du vill ha. Du vill ta över min rikedom som du inte längre kan förvalta.

Arbaces (reser sig) Du måste acceptera mig! Du kan inte vägra mig! Så som jag väntat i alla dessa år!

Dione Du är galen! *(vill försöka fly, Arbaces håller henne kvar med våld)*

Arbaces Nej, flicka lilla, du slipper mig aldrig! Du anförtroddes åt mig för att jag alltid skulle få ha dig! Men du har inget hjärta längre! Du har gett det åt den där ytliga tvålfagre greken!

Dione Släpp mig!

Arbaces Nej, du är min! *(försöker tvinga henne till underkastelse. Plötsligt störtar Glaucus in med Apaecides.)*

Glaucus Nydia hade rätt! Han försöker våldta henne!

Arbaces Vilka demoner har fått er att komma hit! *(Glaucus kastar Arbaces till golvet, denne drar kniv, och det ser farligt ut.)*

Glaucus Apaecides! Rädda Dione ut härifrån!

Apaecides Kom, syster. Du är räddad. *(skyndar ut med Dione och Nydia)*

Arbaces Du har förhäxat henne och förvridit hennes huvud!

Glaucus Nej, det är du som har misslyckats därmed! *(De slåss, en staty ramlar över Arbaces, han slås ut, och Glaucus skyndar ut efter de andra.)*

Apaecides (väntar utanför med Dione och Nydia) Är han död?

Glaucus Nej, bara krossad. Hans egen Isis överföll honom. *(De skyndar ut.)*

Akt IV scen 1. Ute i en farkost på Neapelbukten, Vesuvius i fjärran.

Dione och Glaucus i varandras armar.

Dione Tror du han klarar sig?

Glaucus Jag är rädd för det. Han är sådan.

Dione Vad vet du om honom?

Glaucus Han är en orm. Han har bara förlorat den första rondan. Så fort han kan stå på benen igen kommer han att trumma ihop sina anhängare, och de kommer att återuppta sin verksamhet med förnyade krafter.

Dione Kan rättvisan inte sätta åt dem?

Glaucus De är för skickliga och sluga. Lepidus har inte kunnat få fram en tillstymmelse till bevis mot Arbaces och hans stämplingar och subversiva verksamhet, men ändå vet alla vad det är han håller på med.

Dione Vad är hans avsikter?

Glaucus Att störta omkull makten i Rom och etablera sin egen.

Dione Vet kejsaren om det?

Glaucus Han vet om det men kan ingenting göra, då han är för god. De blodiga dagarna, då vem som helst kunde förföljas och avrättas under Tiberius, Caligulas och Neros dagar är för alltid förbi, och i stället har vi en human kejsare som i sin liberalism är alltför naiv för att kunna se den fara i vitögat som han varnas för. Vi måste vänta tills Arbaces slår till härnäst. Förr eller senare kommer han att göra bort sig.

Dione Hela situationen känns som en slumrande vulkan. Vi har sett vad Arbaces går för och fått uppleva hans hänsynslöshet på nära håll, men ingen annan ser eller vill se något, lika litet som vi kan se vad som rör sig inom vulkanen där borta.

Glaucus Den sover lyckligtvis.

Dione Allt som sover kan vakna.

Glaucus Tror du Vesuvius kommer att vakna?

Dione Allt som sover måste vakna förr eller senare. Vesuvius är inte en död vulkan, lika litet som Arbaces och hans Isiskult är avsomnad med Egypten.

Glaucus Men tror du verkligen att en religiös kult kan utgöra någon fara för staten?

Dione Vi måste räkna med den möjligheten. Det är bättre att vara medveten om möjligheten än att plötsligt bli överraskad av den som ett faktum. Vi vet inte hur långt Arbaces hemliga tentakler sträcker sig, men vi vet att han har anhängare över hela riket var helst det finns orientalister och anhängare av Isiskulten. Hennes tempel får ju förekomma överallt utan inskränkningar, precis som alla andra tempel till alla andra gudar. Det är bara de kristna som officiellt betraktas med misstänksamhet, är övervakade och stämplade som en säkerhetsrisk för Rom.

Glaucus Dessa stackars godtrogna vänliga naiva svärmare som bara predikar kärlek och vill att alla människor skall vara bröder. Hur kan man tro något ont om dem?

Dione Därför var de så tacksamma för Nero att förfölja, då de aldrig gjorde något motstånd. De ser ju sin ära i att bli förföljda till döds som martyrer.

Glaucus Medan Arbaces Isisanhängare bara vill göra andra till martyrer.

Dione De förstår inte de kristna och den orimliga godhet de står för. Därför är det just de kristna de vill kompromettera med att ge dem skulden för alla sina egna missdåd.

Glaucus Kejsaren måste vakna.

Dione Förr eller senare kommer han att vakna, om inte tidigare så när vulkanen vaknar.

Scen 2. Isistemplet.

Arbaces inför församlingen av sina maskerade anhängare.

Arbaces Det är nu först som kampen börjar, mina bröder, och vi har alla fördelar på vår sida. Ingen vet vilka vi är, inte en enda av er alla kan identifieras, ingen har sett något av era ansikten, och jag som er ledare och överstepräst står genom de religiösa frilagarna höjd över alla misstankar. Prokuratorn kan på sin höjd ställa mig några frågor, som han gjort, och jag behöver inte ens besvara dem, åtminstone inte sanningsenligt. Så det är bara att fortsätta som förut, med intensifierad verksamhet – tveka inte inför att angripa en kristen mans hus, mörda honom, plundra honom och kompromettera honom. Vi skall göra det kristna korset till romarrikets mest hatade symbol, så att alla romare kommer att vilja se alla kristna massakreras på arenorna. För dem är gladiatorspel viktigare än religiös pietet. Några frågor?

1 Vad skall vi göra med avfällingen Apaecides?

Arbaces Mörda honom om ni ser honom. Ingen lämnar vår sekt ostraffat med livet i behåll. Om ingen annan mördar honom får jag säkert tillfälle att göra det själv, då han har oavslutade affärer med mig. Han måste ju få sin lön.

2 Vi litar på dig, Arbaces.

3 Så länge Roms lagar beskyddar oss genom sin liberalism är vi säkra under ditt beskydd.

Arbaces Det är rätt. Var inte rädda. Frukta ingenting. Ni kan inte begå mord utan att komma undan med det. Ni är sådana. Därtill är ni utbildade. Var noga med att bevara era dolda identiteter under era masker, och ingen skall någonsin kunna komma åt er.

Flera Hell Isis! Hell Arbaces!

Många Hell Isis! Hell Arbaces!

(Arbaces svarar med en hälsningsgest som är i det närmaste fascistisk.)

Scen 3. Diones hus.

Dione Gå inte dit, min bror.

Apaecides Jag måste.

Glaucus Varför måste du?

Apaecides Han är trots allt en helig överstepräst i en helig gudinnas tjänst, som är respekterad över hela det romerska imperiet, och han är skyldig mig en omfattande lön för allt vad jag gjort för templet och dess kult under flera år, som han ärligt och hederligt inte vill skiljas från mig utan att ha gjort sig oskyldig.

Dione Jag fruktar det värsta. Jag kan inte tro något gott om den mannen, han må sedan vara hur mycket helig överstepräst han vill, men som människa är han helt och hållet fördärvad av maktens ondska.

Apaecides Det är min plikt att tillmötesgå honom en sista gång. Jag vill inte skiljas från honom och templet med några ofullbordade åligganden.

Glaucus Om jag och Clodius följer med honom som livvakter tror jag hans säkerhet borde vara garanterad.

Dione Vill ni göra det?

Clodius Absolut. Det är det minsta vi kan göra.

Glaucus Beväpnade, för säkerhets skull.

Dione Jag får väl släppa iväg dig då, min älskade och ende broder, men jag tycker inte om det. Något säger mig att vad som helst men inte detta.

Apæcides Du har alltid varit orolig för mig.

Dione Jag tyckte aldrig om att du över huvud taget blev tagen till präst av den där egyptiern, men så länge han betedde sig oklanderligt kändes det tryggt att du hade en säker tjänst i hans tempel. Men nu är allting annorlunda, och ingenting är säkert längre.

Glaucus Vad vädrar du? Någon svårare katastrof?

Dione Ja, jag fruktar att en stor katastrof lurar bakom hörnet.

Glaucus Kom, Apæcides. Låt oss få det undanstökat och snabbt avklarat, så kan vi andas ut sedan, och så slipper din syster mera oroa sig.

Clodius Jag är redo.

Apæcides Jag också. (*omfamnar Dione*) Farväl, syster. Jag kommer tillbaka.

Dione Jag önskar du var tillbaka redan. (*De skiljs.*)

Glaucus Arbaces skulle bara våga försöka något. Han skulle genast få hela staden emot sig, då alla nu vet vad han sysslar med.

Clodius Kom. Vi hinner tillbaka före skymningen. (*De tre unga männen ger sig iväg.*)

Dione (ser efter dem) Nej, de kommer inte tillbaka före skymningen.

Scen 4. Isistemplet.

Arbaces Jag väntar honom när som helst. Håll er gömda. Han får inte misstänka något. (*Alla de svartmaskerade hejdukarna gör sig osynliga.*)

Arbaces (höjer händerna i helig bön mot gudinnans staty) Heliga gudinna, din är hela världen, och jag är din ödmjukaste tjänare vars plikt det är att överantvarna den åt dig genom att förena alla kulter under din allsmäktighet. Det här är bara början, men ingenting skall kunna stoppa mig. (*En gonggong meddelar besök.*) Här är han. Han är välkommen och skall nu för alltid tillhöra dig.

(*Apæcides kommer in med Glaucus och Clodius.*)

Apæcides Jag har hållit mitt löfte. Här är jag.

Arbaces Men du kommer inte ensam. Du skulle komma ensam.

Apæcides Glaucus och Clodius är mina vänner och beskyddare.

Arbaces Men de är beväpnade och har ingenting i Isis tempel att göra, då de inte tillhör kulten. Det är bara du som gör det.

Apæcides Jag har bara kommit för att få vad du lovat mig. Sedan går vi alla tre.

Arbaces Jag måste be dig vänta. Dina vänner får vänta utanför.

Glaucus (byter en blick med Clodius) Nåväl, vi väntar utanför men håller tempelporten öppen.

Arbaces Som ni vill. Jag blir bara borta ett ögonblick. (*väntar tills Glaucus och Clodius gått ut, går sedan själv ut i kulisserna. (till sina hantlangare:)* Nu!

(*Plötsligt rusar aslla hejdukarna fram och angriper Apaecides, som inte har en chans. Han ropar, Glaucus och Clodius störtar till, men Apaecides är redan knivhuggen till döds, och de är för många för de båda unga männen, som måste retirera ut.*)

Glaucus (förtvölat) Det här förlåter mig Dione aldrig!

Arbaces (uppträder ovanför intill gudinnan) Apaecides tillhörde Isis. Hon kunde inte tillåta att han skilde sig från hennes tjänst. Ni går fria, ty ni tillhörde aldrig henne. Rädga er och försvinn!

Glaucus Din niding! Du missbrukar din egen gudinna! Ingen gud begärde någonsin människooffer!

Arbaces Fel. Det har vi alltid gjort. (*Clodius och Glaucus måste fly, porten stängs bakom dem, och de maskerade bär ut Apaecides lik.*)

Nu har vi att bereda oss på den pompejanska pöbelns anfall, men vårt tempel är stadens mest ointagliga fästning. Vi har bara att vänta ut stormen.

Scen 5. Framför templet.

Lepidus (gärna till häst) med hela högvakten gör entré.

Lepidus Arbaces, härmed är du avsatt som präst i detta tempel och måste som anklagad för mord träda inför rätta för att få din dom som landsförrädare och mördare!

Arbaces (uppträder ovanför porten högt på en terrass) Detta heliga tempel är en fristad. Vill ni ha mig måste ni draga ut mig med våld, men ingen av er kommer att släppas in i templet, då ni bara skulle profanera det. Ni anklagar mig för mord. Var har ni liket?

Lepidus Vi har två ögonvittnen. Det räcker. Hela staden kräver din rannsaking och avrättning. Vi har även tillräckligt många vittnen och bevis för din subversiva verksamhet mot staten genom lejda rövar- och mördarband som plundrat och mördat under månader under sken av kristna handlingar.

Glaucus Din mördarniding och skenheliga falska präst, som bara besudlar den religion du påstår dig tjäna genom dina terrordåd, du har inget existensberättigande längre. Om du inte själv överlämnar dig kommer ditt tempel att rivas sten för sten, och alla dina medbrottslingar måste korsfästas med dig.

Arbaces Vilka medbrottslingar? Jag visste inte att jag hade några. Kan ni namnge en enda? Kan ni identifiera någon? Det enda ni vet om de stipulerade terroristbrotten är att de markerat sig själva med kristna kors. Varför hemsöker ni inte de kristna i stället? Arenan kan behöva fler kristna martyrer, som folket älskar att se slitas sönder av de vilda djuren.

Dione (uppträder med Nydia) Arbaces, min före detta förmyndare, denna blinda flicka vet allt om dig och har avslöjat allt för centurionerna och prokuratorn. Ingenting kan rädda dig.

Arbaces (höjer blicken och ser något fruktansvärt) Ingenting? Skåda! Gudarna själva försvarar mig! *(Plötsligt tilltar ett dovt muller, som obönhörligt tilltar och växer i styrka.)*

(Folk vänder sig om och ser detsamma med fasa.)

De är förstummade först, tills de fattar vad de ser.)

Glaucus (har också vänt sig om och stirrar med de andra upp över publiken) Vulkanen! Vulkanen!

Dione (skriker) Den har vaknat! *(Ett mörker börjar sprida sig över scenen i takt med att vulkanröken breder ut sig.)*

Arbaces Vulkanen må förstöra Pompeii, men ingenting kan rubba mitt heliga tempel. *(drar sig tillbaka in i templet)*

(Folkhopan med centurionerna och Lepidus får gradvis panik, och så börjar alla fly på en gång.)

Glaucus Kom, Dione och Nydia. Vi måste ta oss ner till stranden och finna ett fartyg. Denna jord har blivit farligare än havet. *(De ger sig av),*

Vulkanutbrottet tilltar med ständigt stigande jordbävningssmuller och tilltagande mörker ackompanjerat av människornas panikartade undergångsskrin.)

Akt V scen 1. Ute på Neapelgolven.

Clodius Tror du han klarade sig?

Glaucus Knappast. Jag tror inte att någon som stannade kvar klarade sig.

Dione En sådan naturkatastrof, som måste ha förintat både Pompeii och Herculaneum, kan knappast ens en Arbaces ha överlevt.

Sjöman En dam anhåller om tillstånd att komma ombord.

Glaucus En dam?

Sjöman Ja, en fin dam.

Dione Det måste vara Julia. Hon om någon kan veta något.

Glaucus Hon är välkommen ombord.

(Julia hjälps ombord.)

Dione Det gläder mig att du också har klarat dig, syster.

Julia Endast dårar stannade kvar i den brinnande staden, men de flesta hade tyvärr ingen möjlighet att lämna den. Om de inte begravdes levande under störtande hus eller kvävdes av gaserna trampades de ihjäl av de flyende massorna.

Dione Hur klarade du dig?

Julia Jag har alltid haft mitt skepp i beredskap. Om man lever under en vulkan får man vänja sig vid ständig beredskap.

Glaucus Vi har undrat mycket över Arbaces öde. Han stannade ju kvar och trodde han var säker i sitt tempel. Vet du något?

Julia Det templet störtade samman och begravde alla levande som tog sin tillflykt däri. Arbaces kommer aldrig mer att begå nesliga brott under sken av kristen subversivitet. Troligen kommer kejsaren att förbjuda Isiskulten. I varje fall har den förlorat all trovärdighet genom Arbaces missbruk av den.

Dione Har du någon aning om skadornas omfattning?

Julia Både Pompeii och Herculaneum är fullständigt utplånade. De städerna finns inte mer. Tjugo tusen människor minst har blivit drabbade. Om de inte gått under har de blivit hemlösa. De flesta får väl finna nya hem i Neapel.

Clodius Hur många tror du har klarat sig?

Julia Det återstår att se, minst en fjärdedel, kanske upp till hälften. Det blir ett omfattande räddningsarbete, som kommer att ta årtal. Den här kusten blir sig aldrig lik igen. Det största arbetet och ansvaret faller på kejsaren. Vi får se hur han organiserar den oöverskådliga rehabiliteringen, som blir värre än efter något krig.

Nydia Det var Arbaces religiösa missbruk som framkallade eruptionen. Det var gudarnas hämnd för att han ville sätta sig över dem, och nu kan aldrig hans sekt resa sig mera.

Glaucus Må det gå så för alla sekter som försöker resa sig över gudarna.

Dione Det är bara att hålla sig ifrån dem, så dör de av sig själva. Det behövs inget vulkanutbrott. Det behövs bara mänskligt förnuft.

Glaucus Du är klokast av alla, Dione.

Dione Jag är trots allt hellenska och inte romarinna.

Clodius Konstigt att Egyptens gamla visdom kunde få Arbaces att bli så galen.

Nydia Han hade för länge sedan förlorat kontakten med Egypten. Han tänkte bara på sig själv och på att främja sin makt.

Clodius Vi hade några sådana romerska kejsare. Jag hoppas de aldrig kommer tillbaka.

Julia Vi får se vad Titus säger.

Scen 2. Rom.

Glaucus och Dione, Clodius och Julia framträder inför Caesar.

Titus Så dessa är de fyra ledande pompejanerna som frambesvor Vesuvius vulkanutbrott och Pompeiis förstörelse genom avslöjandet av den värsta skurk Rom har sett efter Sejanus!

Glaucus En av oss saknas, nämligen den blinda thessalskan Nydia, som var den som först genomskådade Arbaces och hans världsomstörtande planer.

Titus Och varför är inte hon med er?

Dione Hon fick för mycket arbete med min trädgård och kunde inte slita sig.

Titus Är det då viktigare att odla sin trädgård än att möta kejsaren av Rom?

Dione Hon ansåg det, i synnerhet som så många vackra trädgårdar gått förlorade i Pompeii.

Titus Då är hon klokare än oss alla, för bara om man kan vårda och få sitt eget hem att blomstra kan man göra någonting för världen. Men först och främst har jag kallat er hit för att jag ville be er meddela alla era medpompejaner, att vi kommer att göra vårt yttersta för att återställa ordningen och kompensera er alla för era förluster. Ni skall få en ny stad, vi skall utveckla Neapel som aldrig förr, så att den kan bli vår andra stad efter Rom, och som dessutom har ju ett så mycket vackrare läge än Rom. Om det så skall ta hundra eller tusen år skall skadorna och såren efter katastrofen vid Vesuvius repareras och gottgöras, och även om Pompeii inte kan återuppbyggas skall Neapel desto mera få blomstra. Detta blir romarrikets främsta prioritet under de närmaste åren och åtminstone så länge jag får förbli vid tronen.

Glaucus Vi tackar dig, Caesar.

Titus Får jag nu bjuda er alla på en bankett?

Dione En fråga: hur går det nu med Isiskulten, hennes tempel och andra liknande orientalsiska kulter?

Titus Luften har gått ur den. Den religion och kult som Arbaces tjänade och gav sitt liv för kan aldrig resa sig mera efter att han utnyttjade den till politiskt och kriminellt missbruk. Han gjorde allt för att få de kristna komprometterade och förföljda genom att bedriva sin grymma verksamhet i deras namn, men de har ingenting gjort och skall hädanefter respekteras lika mycket som våra romerska och grekiska gudar, medan Isiskulten i princip är död genom eget förvållande.

Dione Det blir mina kristna bröder och systrar glada att få höra.

Titus Jag kan inte garantera denna universaltolerans för all tid, vem vet vad som kommer efter mig, vi minns ju alltför tydligt vilka onda tider och kejsare som kom efter Augustus, men så länge jag lever skall alla kristna och judar i romarriket respekteras.

Clodius Då är vi nog mogna för middagen.

Titus Rätt så, min unge man. Allt är serverat. Det är en ära för mig att få göra allt vad jag kan för de överlevande från Pompeii och för de båda drabbade städernas minne. *(tar hand om dem och visar dem ut till en väntande festsal med även andra gäster och underhållning i prunkande gästbudsprakt.)*

Slut.

Göteborg 27 maj 2018

Efterskrift

Det var inte romanen utan Sergio Leones film från 1959 som inspirerade mig att gripa tag i ämnet. Intrigen med den maskerade rövarsekten kommer helt och hållet från Leone, i romanen förekommer ingenting sådant, medan det i stället förekommer en hel del fånigheter. Intrigen med kärleksdrycken som beställs av Julia, som Arbaces försöker omvandla till dödligt gift och som slutligen Nydia applicerar har jag helt hoppat över för att i stället låta Arbaces dominera scenen med sina farliga verksamheter och ambitioner. Prokuratorn (här kallad Lepidus) förekommer inte heller i romanen medan han i filmen är Diones far och blir mördad. Hon heter egentligen Ione, men jag gjorde om namnet till något mindre främmande. Inte heller Titus förekommer i romanen eller filmen, medan jag låtit Clodius ta över både sin roll och den i romanen viktiga rollen Sallust. Vulkanutbrottet är dock det samma och är ämnets stora *gefundenes fressen* att göra något stort och överväldigande dramatiskt av, vilket Sergio Leone gjorde med besked.